

Дата: 13-03-2023

ФИНАЛЕН ОТЧЕТ

на магистрат, изпратен в Регистратурата на ЕСПЧ

от Андрей Красмиров Георгиев,
съдия в Софийския районен съд

Представям в изпълнение на Договор ВСС-6568/15.04.2022 г. отчет от работата си като командирован магистрат по проекта на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г. и Висшия съдебен съвет в Регистратурата на Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ) в Страсбург, Франция, в периода от 1. май 2022 г. до 28. февруари 2023 г.

Основни задачи:

По време на работата си работих по три основни групи задачи:

1. Първоначален преглед (филтриране) на новопостъпващи в ЕСПЧ жалби и изготвяне на (а) мотивирани писма за връщане на нередовни жалби; (б) становища за недопустимост до едноличния съдия, отговарящ за делата от България, или (в) становище за по-нататъшен преглед и разпределяне на жалбата с определяне на правните проблеми, по които ЕСПЧ би могъл да се произнесе;

2. Изготвяне на анализи по определени въпроси на българското право или преводи на документи от български език на официалните езици на ЕСПЧ, когато същите са приложени по жалби срещу други държави – страни по Конвенцията, и

3. Изготвяне на проекти на дела за комуникация – кратко описание на основните правни проблеми по делото, определяне на правната квалификация на оплакванията и формулиране на въпроси, по които страните да вземат становище по съществуващото на делото.

Работил съм общо по около 150 дела в Регистратурата на Съда.

Обучение и работна среда:

Според правилата на Регистратурата на ЕСПЧ в първите три месеца след постъпването си на работа преминах през обучение по основните работни процеси в Регистратурата, както и по основните правни проблеми на отделните разпоредби на Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи („ЕКПЧ“, „Конвенцията“) и протоколите към нея. Целта беше да се запознаем през ключови решения на съда с основните принципи на прилагането на отделните разпоредби от Конвенцията и някои типични проблеми, които са свързани с повтарящи се жалби. Обучението освен това включваше и модули за усъвършенстване на уменията за писане на английски език и резюмиране.

По време на отчетния период взех участие и в два курса по френски език, единият насочен към разговорно усвояване.

Работната среда в Регистратурата намирам за много позитивна, отношението на висшестоящите ми и на колегите беше много добро. При затруднения с работата получавахме достатъчна подкрепа и насоки от другите служители. Те също така се подпитваха до нас по въпроси за прилагането на българското право.

Усвоени умения от работата:

Доколкото познавам основите на уредбата по Конвенцията от преди изпращането си в Регистратурата на ЕСПЧ, не съм усвоил нови фундамеунтални знания в материята на Конвенцията. Успях обаче да надградя познанията си по редица специфични за прилагането на ЕСПЧ в България проблеми, включително въпроси свързани с реституцията на собственост; отчуждаването и регулацията на недвижими имоти; проблемите на условията на задържане; делата, свързани с емиграция. Запознаването с конкретни значими дела в българския контекст (които невинаги са описани в общата справочна литература по Конвенцията с оглед специфично националното значение) ми беше полезно за формиране на становища за бързо решаване на повтарящи се въпроси в горепосочените области.

В областта на методологията на правоприлагането получих преки впечатления и задълбочих познанията си върху методите за обсъждане на пропорционалността на намесата в редица граждански права. Това ще ми помогне при писането на съдебни актове в области, свързани с личните права (защита на името; дела, свързани със семейни отношения; дела във връзка с ограниченията на правото на собственост).

От гледна точка на езиковата култура и начин на писане намъчавам, че усвоих няколко техники за съкратено писане и резюмиране на факти, които биха ускорили работата ми в България.

Намирам, че подобрих, макар и не значително, познанията си по френски език, макар и да съм работил основно на английски.

Наблюдения върху работата на ЕСПЧ:

По време на престоая си в Страсбург се запознах и с начините на работа в Регистратурата на Съда, които могат да бъдат полезни в някои аспекти от комуникацията със страни по делата – чрез даване на насоки без да се представят съвети и помощ на страни от съда, във връзка с комуникацията с проблемни страни (предявяващи много жалби пред Съда).

Придобих и умения за отсяване на по-важните дела, както и критерии за това по кои дела се разглеждат важни въпроси за развитие на правото. Смятам, че тези умения ще са ми полезни при формулиране на мотиви на съдебни актове за поставяне на акценти върху въпроси, които могат да доведат до развитие на правото.

Повтарящи се въпроси по дела, които ми бяха разпределени:

По време на работата си мога да очертая няколко по-големи теми, по които се е налагало често да пиша становища по жалбите:

1. Дела, свързани със защитата на собствеността – голяма група дела, които ми бяха разпределени, бяха свързани с проблеми на упражняването на право на собственост върху недвижими имоти във връзка с наложени от държавата ограничения – отчуждаване за обществени нужди, забрани за строителство и прочее.

2. Дела за отговорност на държавата – често се разглеждаха в контекста на мирно ползване на притежанията и дела с оплаквания за неприсъждане на обезщетения или присъждане на обезщетения в нисък размер на пострадали от дейността на държавни органи.

3. Дела относно защитата на лични права – те се отнасят най-често до производства за промяна на име, признаване на документи от чужбина и подобни и се отнасят до въпроси за прилагане на принципа на пропорционална намеса в личния живот от българските съдилища.

4. Дела за права на задържани и арестувани лица – относно условията на задържане и упражняване на някои права от задържаните – гласуване, посещения на близки и подобни.

5. Дела, свързани с достъпа до съд – редица граждани се оплакват от невъзможност да обжалват административни актове.

Препоръки към националната правна система:

При работата си в Регистратурата установих, че са разработени много ефективни инструменти за работа с кверулантни и злоупотребяващи жалбоподатели, които според мен следва да намерят място в българското законодателство – механизми за идентифициране на такива страни и последващо предварително филтриране на техните оплаквания.

Намирам, че следва да се положат повече усилия за обучаване на българските магистрати да пишат кратко и да резюмират.

Необходимо е и по-интензивно обучение за това в кои случаи съдиите следва да преценяват пропорционалността на мерки на държавата за ограничаване на индивидуални права и обучение за описване на прилаганите тестове за пропорционалност.

Цялостно впечатление:

Престоят ми в Регистратурата не ми донесе фундаментални нови познания относно прилагането на Конвенцията, но ми даде възможност да науча техники за по-ефективна работа и да ске фокусирам върху типични за българската правна система проблеми при защитата на основните права. Намирам усвоеното за полезно, а работната среда – като предразполагаща към по-задълбочени изследвания по редица въпроси.